

Yttrande angående Förordning om stöd till åtgärder för att minska utsläpp av vissa kväveföreningar i jordbruket
Dnr KN 2025/00104

Klimat och Näringslivs-
Departementet
Regeringskansliet

Yttrande angående Promemoria KN2025/00104 gällande Stöd till åtgärder för att motverka utsläpp av ammoniak och vissa andra kväveföreningar i jordbruket

Chalmers har tagit del av Promemoria KN2025/00104: *Stöd till åtgärder för att motverka utsläpp av ammoniak och vissa andra kväveföreningar i jordbruket*. Nedan återfinns Chalmers yttrande och kommentarer på betänkandet.

1.1. Stöd till åtgärder för att minska ammoniakutsläpp från stallgödsel skall ha mycket hög prioritet

Chalmers anser att stödet i mycket stor omfattning ska riktas till investeringar i åtgärder som minskar utsläppen av ammoniak, t.ex. inköp av maskiner eller annan utrustning som ger lägre utsläpp av ammoniak vid lagring och spridning av stallgödsel. Livsmedelsstrategin kommer med stor sannolikhet leda till en ökad jordbruksproduktion i Sverige, och därmed också fler djur vilket innebär ökad stallgödselproduktion. Eftersom EU:s takdirektiv för Sveriges ammoniakutsläpp nu överskrids är det mycket viktigt att det underlättas för jordbruket att vidta många och breda åtgärder som leder till minskade utsläpp från stallgödsel så att djurproduktionen kan ökas på ett hållbart sätt.

På grund av stallgödselhanteringens stora betydelse för ammoniakutsläpp är det förvånande att Promemorian (P) föreslår att en del av stödet ska ges till kvävesensorer som är en teknik för precisionsspridning av mineralgödsel. Den typ av mineralgödsel (ammoniumnitrat ffa) som används i Sverige har väldigt låga ammoniakutsläpp och därför är det försumbara utsläppsminskningar som ett stöd till denna teknik kan bidra till. Det är svårt för kvävesensorer att få stöd i Klimatklivet (se P kap

Yttrande angående Förordning om stöd till åtgärder för att minska utsläpp av vissa kväveföreningar i jordbruket
Dnr KN 2025/00104

5) pga att klimatnyttan är svår att beräkna. Då är det inkonsekvent att föreslå ett stöd inom Kväveklivet istället då ”ammoniakreduktionsnyttan” är mycket liten och även den svår att beräkna.

Chalmers föreslår därför att i första hand ska det inte lämnas stöd till kvävesensorer som möjlig åtgärd i Kväveklivet och i andra hand att om ett stöd till kvävesensorer införs så ska det begränsas till att utgöra en mycket liten del av det totala anslaget.

1.2. Emissionsfaktorer använda i den svenska utsläppsstatistiken bör kontrolleras och vid behov uppdateras

Enligt den senaste utsläppsstatistiken överskrider den fastställda utsläppsnivån för 2020 med 3 200 ton, vilket motsvarar 6,2 procent av de totala utsläppen (P kap 4). Det är viktigt att Sverige använder emissionsfaktorer (EF) som är uppdaterade efter ny forskning. På uppdrag av Jordbruksverket har SLU genomfört en internationell litteraturgenomgång¹ över EF för gödsel från stallar vilken visar att uppdaterade EF för ammoniakutsläpp från djupströgödsel bör vara 0,07 kg NH₃-N/tot-N istället för nuvarande 0,20 kg NH₃-N/tot-N, dvs mer än halverad ammoniakförlust från djupströgödsel.

Chalmers menar att då många av Sverige köttkor hålls i detta gödselsystem bör en kontroll göras om för höga EF har bidragit till för högt beräknad totalförlust i den svenska utsläppsstatistiken.

Göteborg 2025 03 27

Christel Cederberg

¹ Jordbruksverket 2023. Nya emissionsfaktorer vid beräkning av kväveförluster från stallar. En litteraturgenomgång. Rapport 2023:14

Yttrande angående Förordning om stöd till åtgärder för att minska utsläpp av vissa kväveföreningar i jordbruket

Dnr KN 2025/00104